Міністерство освіти України Національний технічний університет України "Київський політехнічний інститут"

Кафедра ТОЕ

Розрахунково-графічна робота

"Розрахунок однофазного кола синусоїдного струму" Варіант № 121

Виконав:	
Перевірив:	

Умова завдання

В елктричному колі діє джерело синусоїдної ЄРС:

Необхідно:

1. ДЛЯ ЕЛЕКТРИЧНОГО КОЛА БЕЗ ВЗАЄМНОЇ ІНДУКЦІЇ:

- 1.1. Розрахувати струми віток символічним методом скласти баланс активних і реактивних потужностей кола;
 - 1.2. Побудувати діаграму струмів і топографічну діаграму напруг, показати кут зсуву фаз;
- 1.3. Прийнявши активний опір R2 за нульовий і вважаючи реактивний опір цієї вітки невідомий, розрахувати його за умови резонансу струмів;
 - 1.4. Розрахувати струму для резонансного стану кола;
 - 1.5. Перевірити правильність розрахунків за балансом потужностей;
- 1.6. Розрахувати (знайти нулі і полюси) і побудувати частотну характеристику вхідного опору частини кола, розміщеної справа від перерізу А-А. Для одержання реактивного двополюсника активні опори закоротити.

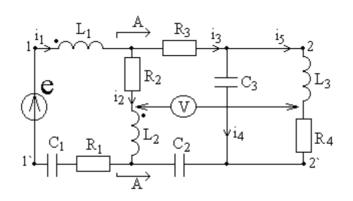
2. ПРИ НАЯВНОСТІ МАГНІТНОГО ЗВ"ЯЗКУ МІЖ ІНДУКТИВНИМИ ЕЛЕМЕНТАМИ L1 Т L2 (ОДНОЙМЕННІ ПОЧАТКИ ПОЗНАЧЕНІ НА СХЕМІ ТОЧКАМИ):

- 2.1. Перетворивши схему до двох незалежних контурів, розрахувати струми у всіх вітках схеми методом контурних струмів;
- 2.2. Перевірити правильність розрахунків за балансом потужностей, визначити активну і реактивну потужності магнітного зв"язку;
- 2.3. Побудувати сумісну векторну діаграму струмів і топографічну діаграму напруг (на діаграмі показати напруги взаємної індукції).

3. ВІДКИНУВШИ ВІТКУ МІЖ ЗАТИСКАЧАМИ 2-2", ВИКОНАТИ ЕКВІВАЛЕНТУВАННЯ ВЗАЄМОІНДУКТИВНИХ ЗВ"ЯЗКІВ ВІТОК. ОДЕРЖАНУ СХЕМУ РОЗГЛЯДАТИ ЯК ЧОТИРИПОЛЮСНИК З ЗАТИСКАЧАМИ 1-1" ТА 2-2" :

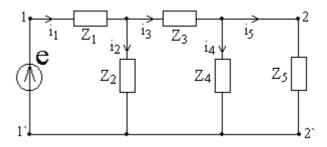
- 3.1. Розрахувати коефіцієнти А, В, С, D чотириполюсника;
- 3.2. Розрахувати параметри R, L, C віток схеми заміщення.

$$\begin{split} & E := 100 \quad \psi := -20 \quad R_1 := 5 \quad R_2 := 7 \quad R_3 := 9 \quad R_4 := 12 \quad X_{L1} := 35 \quad X_{L2} := 40 \quad X_{L3} := 45 \\ & X_{C1} := 15 \quad X_{C2} := 20 \quad X_{C3} := 25 \quad X_{M} := 23 \quad f := 60 \\ & U := E \cdot e \quad U = 93.969 - 34.202i \quad F(U) = (100 \ -20) \end{split}$$

Символічний метод

$$\begin{split} Z_1 &:= R_1 + X_{L1} \cdot i - X_{C1} \cdot i & Z_1 = 5 + 20i \\ Z_2 &:= R_2 + X_{L2} \cdot i & Z_2 = 7 + 40i \\ Z_3 &:= R_3 - X_{C2} \cdot i & Z_3 = 9 - 20i \\ Z_4 &:= -X_{C3} \cdot i & Z_4 = -25i \\ Z_5 &:= R_4 + X_{L3} \cdot i & Z_5 = 12 + 45i \end{split}$$

$$Z_{345} := \frac{Z_5 \cdot Z_4}{Z_5 + Z_4} + Z_3$$
 $Z_{345} = 22.787 - 67.978i$

$$Z_E := \frac{Z_2 \cdot Z_{345}}{Z_2 + Z_{345}} + Z_1$$
 $Z_E = 49.046 + 75.996i$

$$I_1 := \frac{U}{Z_E} \qquad \qquad I_1 = 0.246 - 1.078i \qquad \qquad F\Big(I_1\Big) = (1.106 \ -77.163)$$

$$I_2 := I_1 \cdot \frac{Z_{345}}{Z_{345} + Z_2}$$
 $I_2 = -0.516 - 1.87i$ $F(I_2) = (1.94 - 105.425)$

$$I_3 := I_1 - I_2$$
 $I_3 = 0.762 + 0.792i$ $F(I_3) = (1.099 \ 46.117)$

$$I_4 := I_3 \cdot \frac{Z_5}{Z_4 + Z_5}$$

$$I_4 = 1.025 + 1.94i$$

$$I_5 := I_3 - I_4$$

$$I_5 = -0.263 - 1.148i$$

$$F(I_4) = (2.194 \ 62.15)$$

$$F(I_5) = (1.178 \ -102.919)$$

Перевірка за першим законом Кіргофа:

$$I_1 - I_2 - I_3 = 0$$
 $I_3 - I_4 - I_5 = 0$ $I_2 + I_4 + I_5 - I_1 = 0$

Баланс потужностей електричного кола:

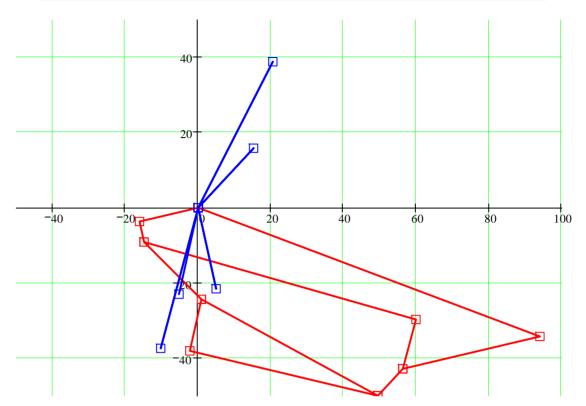
$$\begin{split} \mathbf{S}_{r} &:= \mathbf{U} \cdot \overrightarrow{\mathbf{I}_{1}} & \mathbf{S}_{r} = 59.952 + 92.895i \\ \mathbf{P} &:= \left(\left| \mathbf{I}_{1} \right| \right)^{2} \cdot \mathbf{R}_{1} + \left(\left| \mathbf{I}_{2} \right| \right)^{2} \cdot \mathbf{R}_{2} + \left(\left| \mathbf{I}_{3} \right| \right)^{2} \cdot \mathbf{R}_{3} + \left(\left| \mathbf{I}_{5} \right| \right)^{2} \cdot \mathbf{R}_{4} & \mathbf{P} = 59.952 \\ \mathbf{Q} &:= \left(\left| \mathbf{I}_{1} \right| \right)^{2} \cdot \left(\mathbf{X}_{L1} \cdot \mathbf{i} - \mathbf{X}_{C1} \cdot \mathbf{i} \right) + \left(\left| \mathbf{I}_{2} \right| \right)^{2} \cdot \mathbf{X}_{L2} \cdot \mathbf{i} + \left(\left| \mathbf{I}_{3} \right| \right)^{2} \cdot \left(-\mathbf{X}_{C2} \cdot \mathbf{i} \right) + \left(\left| \mathbf{I}_{4} \right| \right)^{2} \cdot \left(-\mathbf{X}_{C3} \cdot \mathbf{i} \right) + \left(\left| \mathbf{I}_{5} \right| \right)^{2} \cdot \mathbf{X}_{L3} \cdot \mathbf{i} \\ \mathbf{Q} &:= \mathbf{Q} \cdot \mathbf{P} \cdot \mathbf{$$

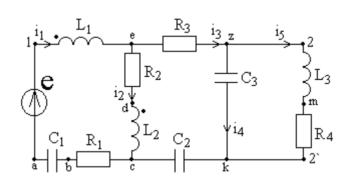
Знаходимо покази вольтметра:
$$V := \begin{vmatrix} -I_2 \cdot R_2 + I_3 \cdot R_3 + I_5 \cdot i \cdot X_{L3} \end{vmatrix}$$
 $V = 62.676$
$$V := \begin{vmatrix} I_2 \cdot i \cdot X_{L2} - I_3 \cdot \left(-j \cdot X_{C2} \right) - I_5 \cdot R_4 \end{vmatrix}$$
 $V = 62.676$

Будуємо сумісну векторну діаграму струмів та топографічну діаграму напруг

Визначимо потенціали всіх точок позначених на схемі:

Суміщена векторна діаграма струмів і топографічна діаграма напруг:

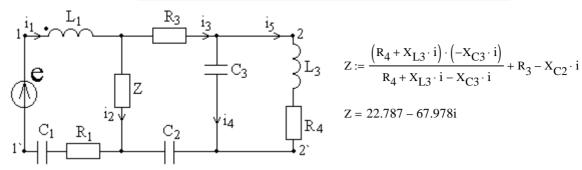

<u>Прийнявши активний опір R2 за нульовий і вважаючи реактивний опір цієї вітки невідомий, розрахувати його за умови резонансу струмів.</u>

$$Z_3 := -X_{C2} \cdot i$$
 $Z_3 = -20i$ $Z_4 := R_3 + X_{L3} \cdot i$ $Z_4 = 9 + 45i$ $Z_5 := R_4 - X_{C3} \cdot i$ $Z_5 := 12 - 25i$ $Z_E := \frac{Z_5 \cdot Z_4}{Z_5 + Z_4} + Z_3$ $Z_E := 38.279 - 41.457i$ $Z_E := Re(Z_E)$ $Z_E := 1m(Z_E)$ $Z_E :$

Додатній знак свідчить про індуктивний характер опору

Розрахувати струми для резонансного стану кола:

$$Z := \frac{\left(R_4 + X_{L3} \cdot i\right) \cdot \left(-X_{C3} \cdot i\right)}{R_4 + X_{L3} \cdot i - X_{C3} \cdot i} + R_3 - X_{C2} \cdot i$$

$$Z = 22.787 - 67.978i$$

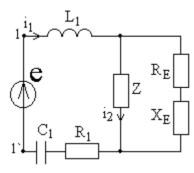
$$Z = R_E - X_E \cdot i$$

$$R_{\mathbf{F}} := \text{Re}(\mathbf{Z})$$

$$R_{\rm E} = 22.78$$

$$R_E := Re(Z)$$
 $R_E = 22.787$ $X_E := |Im(Z)|$ $X_E = 67.978$

$$X_{\rm E} = 67.978$$

За умовою резонансу:
$$B_X = B_E = \frac{-X_E}{R_E^2 + X_E^2}$$

$$B_X := \frac{-X_E}{R_E^2 + X_E^2}$$

$$B_X = -0.013$$

$$B_X := \frac{-X_E}{{R_E}^2 + {X_E}^2}$$
 $B_X = -0.013$
Реактивний опір вітки: $X := \left| \frac{1}{B_X} \right|$ $X = 75.616$

Розрахувати струми для резонансного стану кола

$$\begin{split} Z_1 &:= R_1 + X_{L1} \cdot i - X_{C1} \cdot i & Z_1 = 5 + 20i \\ Z_3 &:= R_3 - X_{C2} \cdot i & Z_3 = 9 - 20i \\ Z_4 &:= -X_{C3} \cdot i & Z_4 = -25i \end{split}$$

$$Z_1 = 5 + 20$$

$$Z_2 := R_2 - X_{C2} \cdot i$$

$$Z_2 = 9 - 20i$$

$$Z_A := -X_{C3} \cdot i$$

$$7. - -25i$$

$$Z_5 := R_4 + X_{1,3} \cdot i$$

$$Z_5 = 12 + 45i$$

$$Z_{345} := \frac{Z_5 \cdot Z_4}{Z_5 + Z_4} + Z_3$$
 $Z_{345} = 22.787 - 67.978i$

$$Z_{345} = 22.787 - 67.978i$$

Вхідний опір кола:

$$\begin{split} Z_{VX}\!\!\left(X_{N}\!\right) &\coloneqq \frac{Z_{345} \cdot \mathbf{i} \cdot X_{N}}{Z_{345} + \mathbf{i} \cdot X_{N}} + Z_{1} \to \left(\frac{9245}{136} + \frac{3099}{136} \cdot \mathbf{i}\right) \cdot \frac{X_{N}}{\left(\frac{3099}{136} - \frac{9245}{136} \cdot \mathbf{i} + \mathbf{i} \cdot X_{N}\right)} + 5 + 20 \cdot \mathbf{i} \\ Z_{VX}\!\!\left(X_{N}\!\right) & \begin{vmatrix} \text{complex} \\ \text{simplify} \\ \end{pmatrix} \to \frac{-\left(369800 \cdot X_{N} - 15116 \cdot X_{N}^{2} - 13981445 - 1317089 \cdot \mathbf{i} \cdot X_{N} + 26100 \cdot \mathbf{i} \cdot X_{N}^{2} - 55925780 \cdot \mathbf{i}\right)}{\left(2796289 - 73960 \cdot X_{N} + 544 \cdot X_{N}^{2}\right)} \end{split}$$

Уявна частина вхідного опору, яка за умовою резонансу дорівнює нулю:

$$\mathbf{X}_{\text{VX}}\!\!\left(\mathbf{X}_{\text{N}}\!\right) \coloneqq \text{Im}\!\left(\mathbf{Z}_{\text{VX}}\!\!\left(\mathbf{X}_{\text{N}}\!\right)\right) \quad \left| \begin{array}{l} \text{complex} \\ \text{simplify} \end{array} \right. \rightarrow \frac{-\left(-1317089 \cdot \mathbf{X}_{\text{N}} + 26100 \cdot \mathbf{X}_{\text{N}}^{2} - 55925780\right)}{\left(2796289 - 73960 \cdot \mathbf{X}_{\text{N}} + 544 \cdot \mathbf{X}_{\text{N}}^{2}\right)} \right)$$

Нулі функції (уявної частини вхідного опору) дорівнюють:

 $S_1 = 1.473 \times 10^3$

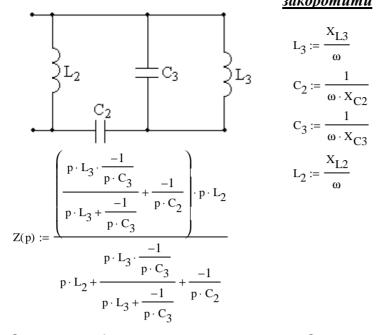
 $Q := (|I_1|)^2 \cdot (X_{L,1} - X_{C,1}) + (|I_2|)^2 \cdot X_n + (|I_3|)^2 \cdot (-X_{C,2}) + (|I_4|)^2 \cdot (-X_{C,3}) + (|I_5|)^2 \cdot X_{L,3} \qquad Q = -6.821 \times 10^{-13}$

 $P := (|I_1|)^2 \cdot R_1 + (|I_3|)^2 \cdot R_3 + (|I_5|)^2 \cdot R_4$ $P = 1.473 \times 10^3$

 $S_1 := U \cdot I_1$

<u>Розрахувати (знайти нулі і полюси) і побудувати частотну характеристику вхідного опору частини кола, розміщеної справа від перерізу А-А. Активні опори</u>

закоротити

$$L_{3} := \frac{X_{L3}}{\omega}$$

$$L_{2} = 0.119$$

$$C_{2} := \frac{1}{\omega \cdot X_{C2}}$$

$$C_{3} := \frac{1}{\omega \cdot X_{C3}}$$

$$C_{2} = 1.326 \times 10^{-4}$$

$$C_{3} = 1.061 \times 10^{-4}$$

$$L_{2} := \frac{X_{L2}}{\omega}$$

$$L_{2} = 0.106$$

Знаходимо нулі:
$$Z(p) = 0$$

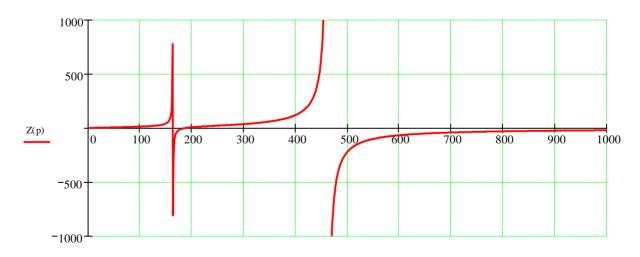
$$w_1 := Z(p) \begin{vmatrix} \text{solve}, p \\ \text{float}, 3 \end{vmatrix} \leftarrow \begin{pmatrix} 0 \\ 188. \\ -188. \end{pmatrix}$$

$$w_1 := \begin{pmatrix} w_1 \\ w_1 \\ 1 \end{pmatrix} \qquad w_1 = \begin{pmatrix} 0 \\ 188 \end{pmatrix}$$

Знаходимо полюси:
$$\frac{1}{Z(p)} = 0$$

$$w := \frac{1}{Z(p)} \begin{vmatrix} \text{solve}, p \\ \text{float}, 10 \end{vmatrix} \xrightarrow{\begin{pmatrix} 460.9039327 \\ -460.9039327 \\ 162.5176649 \\ -162.5176649 \end{pmatrix}}$$

$$w := \begin{pmatrix} w_0 \\ w_2 \end{pmatrix} \qquad w = \begin{pmatrix} 460.904 \\ 162.518 \end{pmatrix}$$

2. ПРИ НАЯВНОСТІ МАГНІТНОГО ЗВ"ЯЗКУ МІЖ ІНДУКТИВНИМИ ЕЛЕМЕНТАМИ L1 ТЕ L2 (ОДНОЙМЕННІ ПОЧАТКИ ПОЗНАЧЕНІ НА СХЕМІ ТОЧКАМИ):

- 2.1. Перетворивши схему до двох незалежних контурів, розрахувати струми у всіх вітках схеми методом контурних струмів, визначити покази вольтметра;
- 2.2. Перевірити правильність розрахунків за балансом потужностей, визначити активну і реактивну потужності магнітного зв"язку;
- 2.3. Побудувати сумісну векторну діаграму струмів і топографічну діаграму напруг (на діаграмі показати напруги взаємної індукції).

Спростимо схему до двох незалежних контурів

$$Z_3 := R_3 - X_{C2} \cdot i$$
 $Z_3 = 9 - 20i$ $Z_4 := -X_{C3} \cdot i$ $Z_4 = -25i$ $Z_5 := R_4 + X_{L3} \cdot i$ $Z_5 = 12 + 45i$ $Z_{345} := \frac{Z_5 \cdot Z_4}{Z_5 + Z_4} + Z_3$ $Z_{345} = 22.787 - 67.978i$ $Z_5 := R_6(Z_{345})$ $Z_5 := R_6(Z_{345})$ $Z_6 := Im(Z_{345})$ $Z_7 := Im(Z_{345})$

Знайдемо контурні та міжконтурні опори схеми:

$$\begin{split} Z_{11} &:= R_1 + R_2 + X_{L2} \cdot i + X_{L1} \cdot i - X_{C1} \cdot i + 2 \cdot X_M \cdot i \\ Z_{22} &:= R_E + X_E \cdot i + X_{L2} \cdot i + R_2 \\ Z_{12} &:= R_2 + X_{L2} \cdot i + X_M \cdot i \\ U &= 93.969 - 34.202i \\ Given \\ I_1 \cdot \left(Z_{11} \right) - I_3 \cdot \left(Z_{12} \right) = U \\ -I_1 \cdot \left(Z_{21} \right) + I_3 \cdot \left(Z_{22} \right) = 0 \\ \begin{pmatrix} I_1 \\ I_3 \end{pmatrix} &:= Find \begin{pmatrix} I_1 \\ I_3 \end{pmatrix} & I_2 &:= I_1 - I_3 \\ I_2 &= -0.447 - 1.168i \\ I_3 &= 0.558 + 0.635i \\ I_4 &:= I_3 \cdot \frac{Z_5}{Z_4 + Z_5} & I_4 = 0.721 + 1.526i \\ I_5 &= -0.163 - 0.891i \\ \end{split}$$

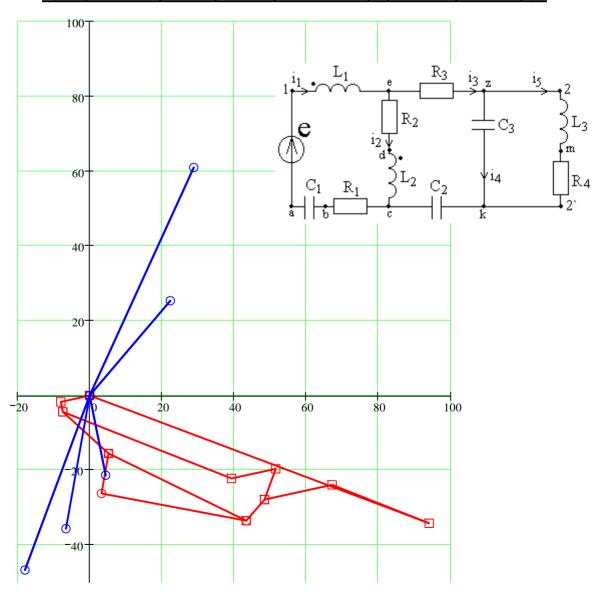
Баланс потужностей електричного кола:

$$S_r \coloneqq U \cdot \overrightarrow{I_1}$$
 $S_r = 28.721 + 46.318i$ $P_r \coloneqq Re(S_r)$ $P_r = 28.721$ $Q_r \coloneqq Im(S_r)$ $Q_r = 46.318$ $S_{M1} \coloneqq \overrightarrow{I_1} \cdot I_2 \cdot X_M \cdot i$ $S_{M1} = 8.478 + 13.189i$ $F(S_{M1}) = (15.679 - 57.268)$ $S_{M2} \coloneqq \overrightarrow{I_2} \cdot I_1 \cdot X_M \cdot i$ $S_{M2} = -8.478 + 13.189i$ $F(S_{M2}) = (15.679 - 122.732)$ $S_{KC} \coloneqq \left(\left|I_1\right|\right)^2 \cdot \left(X_{L1} \cdot i + R_1 - X_{C1} \cdot i\right) + \left(\left|I_2\right|\right)^2 \cdot \left(R_2 + X_{L2} \cdot i\right) + \left(\left|I_3\right|\right)^2 \cdot \left(R_E + X_E \cdot i\right) + S_{M1} + S_{M2}$ $S_{KC} = 28.721 + 46.318i$ Знаходимо покази вольтметра:

$$\begin{aligned} \mathbf{V} &:= \left| -\mathbf{I}_2 \cdot \left(\mathbf{R}_2 + \mathbf{X}_{\mathbf{M}} \cdot \mathbf{i} \right) + \mathbf{I}_3 \cdot \left(\mathbf{R}_3 - \mathbf{X}_{\mathbf{M}} \cdot \mathbf{i} \right) + \mathbf{I}_5 \cdot \left(\mathbf{X}_{\mathbf{L}3} \cdot \mathbf{i} \right) \right| \\ \mathbf{V} &:= \left| \mathbf{I}_2 \cdot \mathbf{i} \cdot \left(\mathbf{X}_{\mathbf{L}2} \right) - \mathbf{I}_3 \cdot \left[-\mathbf{i} \cdot \left(\mathbf{X}_{\mathbf{C}2} \right) \right] - \mathbf{I}_5 \cdot \left(\mathbf{R}_4 \right) \right| \end{aligned} \qquad \qquad \mathbf{V} = 36.212$$

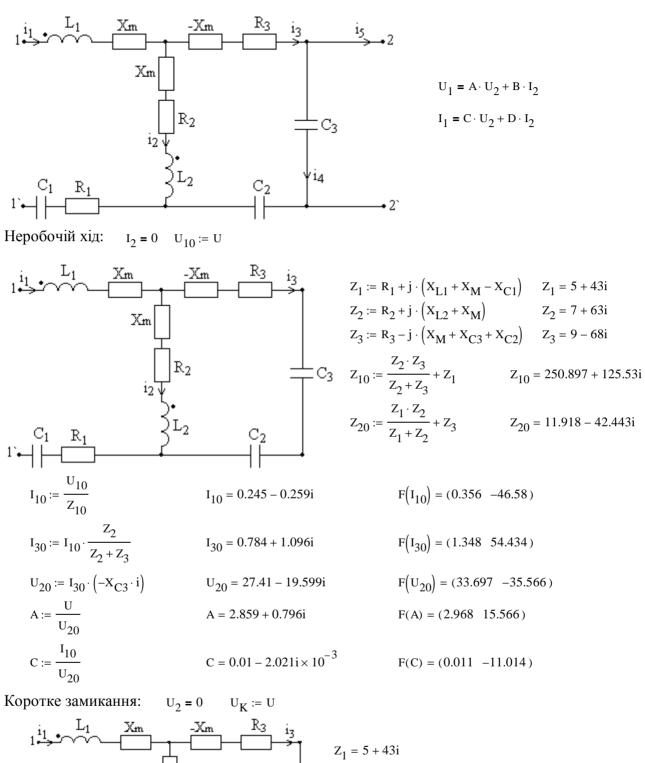
Визначимо потенціали всіх точок позначених на схемі:

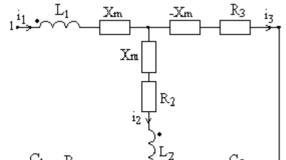
Суміщена векторна діаграма струмів і топографічна діаграма напруг:

ВІДКИНУВШИ ВІТКУ МІЖ ЗАТИСКАЧАМИ 2-2", ВИКОНАТИ ЕКВІВАЛЕНТУВАННЯ ВЗАЄМОІНДУКТИВНИХ ЗВ"ЯЗКІВ ВІТОК. ОДЕРЖАНУ СХЕМУ РОЗГЛЯДАТИ ЯК ЧОТИРИПОЛЮСНИК З ЗАТИСКАЧАМИ 1-1" ТА 2-2":

1)Розрахувати коефіцієнти чотириполюсника А,В,С,D

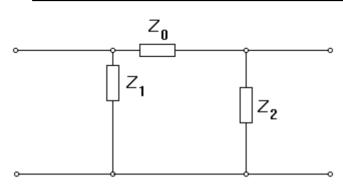
$$\begin{split} Z_1 &= 5 + 43i \\ Z_2 &\coloneqq R_2 + j \cdot \left(X_{L2} + X_M \right) & Z_2 &= 7 + 63i \\ Z_3 &\coloneqq R_3 - j \cdot \left(X_M + X_{C2} \right) & Z_3 &= 9 - 43i \\ Z_K &\coloneqq \frac{Z_2 \cdot Z_3}{Z_2 + Z_3} + Z_1 & Z_K &= 80.72 - 35.024i \end{split}$$

$$\begin{split} &\mathbf{I}_{1\mathrm{K}} \coloneqq \frac{\mathbf{U}_{\mathrm{K}}}{\mathbf{Z}_{\mathrm{K}}} & \mathbf{I}_{1\mathrm{K}} = 1.134 + 0.069\mathrm{i} & \mathbf{F} \Big(\mathbf{I}_{1\mathrm{K}} \Big) = (1.136 - 3.456) \\ &\mathbf{I}_{2\mathrm{K}} \coloneqq \mathbf{I}_{1\mathrm{K}} \cdot \frac{\mathbf{Z}_{2}}{\mathbf{Z}_{2} + \mathbf{Z}_{3}} & \mathbf{I}_{2\mathrm{K}} = 2.282 + 1.644\mathrm{i} & \mathbf{F} \Big(\mathbf{I}_{2\mathrm{K}} \Big) = (2.813 - 35.776) \\ &\mathbf{B} \coloneqq \frac{\mathbf{U}}{\mathbf{I}_{2\mathrm{K}}} & \mathbf{B} = 19.997 - 29.397\mathrm{i} & \mathbf{F} (\mathbf{B}) = (35.554 - 55.776) \\ &\mathbf{D} \coloneqq \frac{\mathbf{I}_{1\mathrm{K}}}{\mathbf{I}_{2\mathrm{K}}} & \mathbf{D} = 0.341 - 0.216\mathrm{i} & \mathbf{F} (\mathbf{D}) = (0.404 - 32.32) \end{split}$$

<u>Перевірка</u>

 $A \cdot D - B \cdot C = 1$

Расчитать параметры R,L,С П - схемы замещения.

$$\begin{split} Z_0 &\coloneqq B & Z_0 = 19.997 - 29.397i & F\left(Z_0\right) = (35.554 - 55.776) \\ Y_1 &\coloneqq \frac{D-1}{B} & Y_1 = -5.394 \times 10^{-3} - 0.019i & F\left(Y_1\right) = (0.019 - 106.063) \\ Y_2 &\coloneqq \frac{A-1}{B} & Y_2 = 0.011 + 0.056i & F\left(Y_2\right) = (0.057 - 78.968) \\ R_0 &\coloneqq \text{Re}\left(Z_0\right) & R_0 = 19.997 & X_{C0} &\coloneqq -\text{Im}\left(Z_0\right) & X_{C0} = 29.397 \\ Z_1 &\coloneqq \frac{1}{Y_1} & Z_1 = -14.194 + 49.296i & R_1 &\coloneqq \text{Re}\left(Z_1\right) & R_1 = -14.194 & X_{L1} &\coloneqq \text{Im}\left(Z_1\right) & X_{L1} = 49.296 \\ Z_2 &\coloneqq \frac{1}{Y_2} & Z_2 = 3.364 - 17.256i & R_2 &\coloneqq \text{Re}\left(Z_2\right) & R_2 = 3.364 & X_{C2} &\coloneqq -\text{Im}\left(Z_2\right) & X_{C2} = 17.256 \end{split}$$

$$L_1 := \frac{X_{L1}}{\omega}$$
 $L_1 = 0.131$

$$C_2 := \frac{1}{\omega \cdot X_{C2}}$$
 $C_2 = 1.537 \times 10^{-4}$

$$C_0 := \frac{1}{\omega \cdot X_{C0}}$$
 $C_0 = 9.023 \times 10^{-5}$